

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 24: Ad Virgilium

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A versus autem Anacr. aliquantum deprauatos, sic emendauit: Α τε νεφρον νεοθηλια χαλαβινον, Ος ον υλη κερου εσσης απολειφεις απο κιντρος εσθονη. Iam vero in uleo habent libri veteres complures sine aspirationis nota, quos secutus sum.

ET SILUE.] διαίρεσις est, ut Ode 13. epod. *Ninēsq̄ deducunt Iouem, Nunc mare nunc silue Threicio Aquilone sonant.* Sic Catullus de coma Berenices. *Prisina vota nouo munere dissoluo.* ibid. *Conditā quin verē pectoris euoluam.* & de poemate Smyrna, *Smyrnam incana diu secula peruoluent.* Et Lucret. lib. 1. *Materies igitur, solido quæ corpore constat, Esse æterna potest, cum cetera dissoluantur.* & eod. lib. *Atque in eas rursus res omnia dissoluantur.* & lib. 3. *Quo quasi res possint discedere, dissoluique: nisi quis contendat versus esse spondiacos.* & Tibull. eleg. 7. lib. 1. *Hunc cecinere diem Parca fatalia nentes Stamina non vlli dissolūenda Deo.* & 10. *Sit satis ornatas dissoluisse comas.*

NON SINE VANO, &c.] Virg. Georg. 3. *Nec vanos horret strepitus.*

B NAM SEV MOB. VERIS INH.] cum hæc scriptura optimorum codicum manu scriptorum auctoritate nitatur, ex eaq̄ optima sententia ducatur, non video, cur debeat mutari, eaque probari, quam quidam viri docti dicunt in antiquis nonnullis libris reperiri, *Nam seu mobilibus vitis inhorruit Aduentum folijs.* per veris aduentum autem Fauonium significari puto, veris comitem.

ET CORDE ET GENIB. TREM.] Virg. lib. 2. Æneid. *Nunc omnes terrent auræ, sonus excitat omnis suspensum, &c.*

TIGRIS UT ASP.] epist. ad Pis. *Serpentes anibus gementur, tigribus æni.* Virg. Æneid. 4. *Hircanæq̄, admorunt vbera tigræ.*

GETVLVSVE LEO] Virg. Æn. 5. *tergum Geruli immane leonis.*

FRANGERE PERS.] persequor ut frangam, & dilacerem. placet hoc loco colligere aliquot huiusmodi loquendi genera Horatiana à Græcis sumta. sup. Od. 12. *sumis celebrare Clio.* Od. 18. lib. 2. *hic lenare functum Pauperem laboribus Vocatus, atque non vocatus audit.* supra Od. 15. *ecce furit te reperire.* infra. Od. 26. *Musis amicus tristitiam, & metus Tradam proteruis in mare Creticum Portare ventis.* & Od. 37. *Sæuis Liburnis scilicet inuidens Prinata deduci superbo Non humilis mulier triumpho.* & Od. 3. lib. 2. *quæ obliquo laborat Lympha fugax trepidare riuo.*

TEMPEST. VIRO.] Virg. lib. 7. *Iam matura viro, plenis & nubilis annis.* Est autem fæmina viro tempestiua, sententia iurisconsultorum, anno duodecimo: Xenophontis in œconom. xv. Plato scribit, ἀμύης χρόνον, id est, tempus floris in fæmina esse annum xx. Hesiodus autem vult annos quatuor virginem pubescere: anno à pubertate quinto nubere. sic enim intelligendus versus ille Hesiodi est, ἡ δὲ γυνὴ τέτορ ἡ βράν, πέμπτω δὲ γαμοῖτο: id est, fæmina quatuor annos pubescat, quinto nubat. Itaque si pubertas, ut iurisconsulti censent, anno duodecimo incipit, anno xvii. erit nubilis: si anno xiiii. (ut mauult Proculus) xix. erit viro tempestiua.

AD VIRGILIVM.

Ode 24.

Deflet Quinctilij Vari mortem.

QVIS desiderio sit pudor, aut modus
Tã cari capitis? præcipe lugubreis
Cantus Melpomene: cui liquidã pater
Vocem cum cithara dedit.

Ergo Quinctilium perpetuus sopor
Urget? cui pudor, & iustitiæ soror
Incorrupta fides, nudaque veritas,
Quando vllum inuenient parem?
Multis ille bonis flebilis occidit:

Nulli flebilior, quàm tibi, Virgili.
Tu frustra pius, heu, non ita creditum,
Pocis Quinctilium deos.

E Quid si Threicio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem?

Num vana redeat sanguis imagini:
Quam virga semel horrida

Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi?

Durum, sed leuius sit patientia,
Quicquid corrigere est nefas.

QVIS DESIDERIO, &c.] id est, quid est, cur quenquam pudeat desiderio tam cari hominis affici? aut quid est, cur quisquam eius desiderij finem facere debeat?

CARI CAPITIS.] sic loquuntur Græci, φίλη κεφαλή, μαρὰ κεφαλή. vnde hæc Latinis vsitatissima: *festiuū caput, lepidū caput, ridiculū caput.* ex nobilissima corporis scilicet parte, totū intelligim?

PRÆCIPE LUGUBR. CANT.] Horatatur, & orat Musam, ut sibi suggerat, & subministret cantus lugubreis, & funebreis, & ad deplorandam Quinctilij mortem accommodatos. non est autem præcipere idem, quod iubere aut imperare, ut vulgus putat: sed præmonstrare potius, & docere. ut Saty. secundalib. 2. *Nec meus hic sermo est, sed quem præcepit Ofellus.* & in epistola de arte Poët. *Quicquid præcipies, esto breuis.* vnde præcepta, quæ Græci vocant νόμους, epist. ad August. *Mox etiam pectus præceptis format amicis.* M. Tull. Catilinaria 3. *orare, ut item illi facerent, quæ sibi legati eorum præcepissent.* Idem pro Murena. *Quod si e portu soluentibus ij, qui iam in portum ex alto inuehuntur, præcipere summo studio solent & tempestatum rationem, & prædonum, & locorum, &c.* Idem Catil. 2. ad Quirit. *quibus hoc præcipiendum videtur, vnum scilicet, & idem, quod ceteris omnibus,*

A *ut desperent, se id, quod conantur, consequi posse. Terent. adelph. Docui, monui, bene praecepi semper, quae potui, omnia. ibid. Et quod quoco, Conseruis ad eundem illis praecepto modum. Hoc falsum est, hoc aduersum est, hoc lautum est parum.*

ERGO QUINCTILIVM.] hi sunt cantus lugubres, quos fingit Horatius à Musa sibi esse praemonstratos, praeceptos & traditos. Non sine artificio autem Horatius Virgilium magno animi dolore ex Quinctilij Vari morte affectum consolatur, sensim & cautè ægro, saucioque animo medicinam adhibet, ne ad vulnus recens illidat manus, ut ait ille apud Æschylum. Videtur enim primum assentiri, atque indulgere lugenti, eiusque fletum & lacrymas approbare, qui talis amici iacturam fecerit: Itaque cum Dijs immortalibus de hac Quinctilij morte quodammodo expostulat: Deinde posteaquam sese Virgilio lacrymarum & luctus quodammodo socium adiunxit, aggreditur paullo maiore fiducia ad eius ægritudinem minuendam, ac leuandam commemoratione conditionis humanæ: quæ est, ut semel omnibus moriendum sit. Postremò ostendit nihil eum lugendo affecuturum, neque vlla vnquam ratione effecturum, ut Quinctilius reuiuiscat.

PERPETVVS SOPOR.] mors. Longum somnum appellat Od. 11. lib. 3. *ne longus tibi somnus, unde non times, detur.* Græci *χάλασιον ὕπνον*, *νήγεσιον*, *νήδυμον* vocant. ferreum somnum: somnum, unde nemo expergiscitur somnum, quem nunquam quisquam exuere potest, vel à quo nemo (ut ita dicam) egredi, aut exire potest: quamquam *νήδυμος ὕπνος* interdum vsurpatur pro dulci, aut alto somno: Virgil. ferreum somnum, & durâ quietem. Somnum autem mortis fratrem dici à poetis vel pueri norunt. Homerus *ἰλιάδ. ζ. Εἴθ' ὕπνω ζυμβλωπο κασιγνήτω θανάτῳ*. Hesiod. Theog. somnum & mortem mortis esse filios tradit. *Εἴθ' αὖτε νύκτις παῖδες ἐρεμνῆς οἴκῳ ἔχουσιν ὕπνος καὶ θάνατος, θείνοι θεοὶ, ἕδ' ἐπὶ αὐτῶν Ἥλιος φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκνήεσιν Οὐρανὸν εἰσανιών.* Pausanias Eliacor. 1. narrat se inter ceteras statuas, quæ erant Olympiæ, Noctem vidisse in muliebrem figuram, habitumq; formatam, quæ manu dextera puerum album dormientem tenebat: læua nigrum dormienti similem: vtrumque distortis pedibus: esse autem *θάνατον*, alterum: alterum, somnum, & vtriusque Noctem esse nutricem. De somno & morte & eorum causis post Aristot. lege Plutarchum *πρὸς τῶν πρὸς φιλοσόφ. ἀρεσκ.*

VRGET?] occupat, opprimit, constrictum tenet? IVSTITIÆ SOROR, &c.] fidē appellatā esse ab eo, quod fiat, quod dictum est, scribit M. Tull. offic. 1. & in epistola quadam ad Tiron. & epist. ad Att. lib. 12. quæ res maximè est iustitiæ consentanea. Nam ut qui fidem fallit, iustus nullo modo dicendus est: ita qui iustus est, is maximè fidem præstat. verba autem Ciceronis in epist. ad Att. sunt hæc. *Cocceum velim appelles, quod enim dixerat, non facit. id est, non præstat fidem.*

INCORRVPTA.] quæ neque pretio, neq; gratia violatur. *ἀδαροδότητος*, vel *ἀδέκαστος*, vel *ἀφθαρτος*, ut virgo. Raram appellat Od. 35. eiusd. lib.

NVDAQVE VERITAS.] cur nuda? an

quod, qui eam colunt, aperti sunt, ac simplices, minimè omnium tecti, aut invidiosi, aut fraudulentis? an quod veritatis oratio simplex esse debet, neque vllum verborum ornamentum, neque artificium, neque fucum, aliūve cultum desiderat? an quod vult in luce, & in omnium oculis collocari: fugit latebras ac tenebras? non semper tamen nuda debet esse veritas, ut ait Pindarus: qua de re vide Oden 2. lib. 3.

MVLTIS ILLE BONIS.] sic habent libri manuscripti: 2. Vatic. Don. Faër. Vrsin. Tornes. Nicotian. Ruffard. Sententia aperta est. Subintel ligendum enim, *viris.*

FLEBILIS.] deplendus, deplorandus, non idem valet hoc nomen Od. 2. lib. 4. *Flebili sponsæ iuuenemve raptum Plorat: neque Od. 9. lib. 2. Tu semper virges flebilibus modis Mysteriis ademptum.*

NON ITA CREDITVM] non enim ita tibi creditus est Quinctilius à Dijs immortalibus, ut sibi eum nunquam abs te repetere liceret: immò verò ea lege in lucem editus fuit, ut aliquando, & cum ita eis videretur, moreretur. iniquus es igitur, qui quasi eo repetito, aut crepto tibi facta sit iniuria, ita cum illis expostules, petasque ut eum tibi ab inferis excitatum restituant, quod nunquam obtinebis, etiam si blandius Orpheo citharra canas.

QVID SI THREÏCIO.] de Orpheo supra diximus Ode 12. Threïcio autem dictum more Græcorum *Θρηϊκία*. sic Od. 13. epod. *nunc mare, nunc siluæ Threïcio Aquilone sonant.* secutus sum hoc loco scripturam cod. duorum Vatic. Faër. Vrs. cum quibus in eo consentit cod. Iannoët. quod habet, *Num:* disseatit in eo, quod habet, *Quod si.* Tornesianus contra congruit, quod habet. *Quid si.* discrepat, quod habet, *Non.* vulgati autem codices sic habent, *Quid si Theïcio bland.* Orph. &c. *Non vana redeat sanguis imagini.*

AVD. MODER. ARB.] sup. Od. 12. *Blandiæ & auritas fidibus canoris Ducere quercus.*

VANÆ IMAGINI.] τῷ εἰδῶλι. sic Virg. Æn. 4. *Et nunc magna mei sub terras ibit imago.* sic Vlyf. *ὁδ. λ. εἰδῶλον* quidem Herculis apud inferos esse narrat: ipsum autem in cælo cum ceteris Dijs immortalibus oblectari. qua de re extat apud Lucianum facetissimus, & argutissimus dialogus.

VIRGA HORRIDA.] de hac virga diximus sup. Od. 10.

NON LEN. PREC. FATA RECL.] qui non est ea lenitate, ut precibus fati nexus, & necessitatem resoluat ac rescindat. *lenis recludere* genus loquendi Græcum, de quo aliàs.

NIGRO COMPVLERIT] compulerit in animarum, seu umbrarum gregem.

QVICQ. CORR. EST NEF.] ἀδύνατον, non pote, ut supra Od. 11. ad hanc sententiam pertinet illud Eurip. Med. *Κόφως φέρειν ζῆν ὀνητὸν ὄντι συμφορὰς.* id est, Oportet eum, qui mortalis sit, calamitates leuiter ferre. Idem in Hippoly. coron. *Ρῶρον δὲ νόσον μεθ' ἡσυχίας, καὶ γενναίῃ λήματος οἰστίς:* id est, quiescendo, seu patiando, & animo generoso facilius morbum ferres.